

OSNOVNE TAKTIKE HOKEJA NA TRAVI

Petretić, Martina

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:117:719670>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(studij za stjecanje akademskog naziva:
magistar kineziologije)

Martina Petretić

OSNOVNE TAKTIKE HOKEJA NA TRAVI

diplomski rad

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Maja Horvatin

Zagreb, srpanj 2022.

Ovim potpisima se potvrđuje da je ovo završena verzija diplomskog rada koja je obranjena pred Povjerenstvom, s unesenim korekcijama koje je Povjerenstvo zahtijevalo na obrani te da je ova tiskana verzija istovjetna elektroničkoj verziji predanoj u Knjižnici.

Mentor:

---

izv. prof. dr. sc. Maja Horvatin

Studentica:

Martina Petretić

OSNOVNE TAKTIKE HOKEJA NA TRAVI

Sažetak

Hokey na travi vrlo je popularan sport u svijetu, posebice u sjevernijem dijelu Europe i nekim državama Azije. Broj aktivnih klubova hokeya na travi je u tim zemljama velik, što se ne može reći za našu zemlju u kojoj je hokey na travi, nažalost poprilično nepoznat sport. Taktika hokeya na travi se kroz povijest mijenjala kako bi se unaprijedila sama igra te kako bi sport postao atraktivniji i popularniji, stoga će se u ovom radu opisati osnovna taktika. Načini igranja, pravila i razvoj podloge utjecao je na brzinu igre što je dovelo je do razvoja taktike. Uz opis osnovne taktike hokeya na travi opisani će biti se taktički sustavi hokeyске igre koji se tiču igre u napadu i igre u obrani te kratki korner. Za učenje tehničko-taktičkih elemenata hokeya na travi, opisan je postupak u trenažnom procesu koji će poslužiti kao kvalitetna podloga hokeyskog znanja za sve buduće Kineziologe i trenere hokeya.

Ključne riječi: *hokey na travi, taktika, sustavi napada, sustavi obrane, kazneni korner*

BASIC FIELD HOCKEY TACTICS

Abstract

Field hockey is a very popular sport in the world, especially in the northern part of Europe and several Asian countries. The number of active field hockey clubs in these countries is large, which cannot be said for our country where field hockey is unfortunately a rather unknown sport. The tactics of field hockey have changed throughout history in order to improve the game itself, to make the sport more attractive and popular, so this paper will describe the basic tactics. The ways of playing, the rules and the development base influenced the speed of the game, which led to the development of tactics. In addition to the description of the basic tactics of field hockey, the tactical systems of the hockey game will be described, which concern the game in attack and defense and the short corner. For learning the technical and tactical elements of field hockey, a procedure is described in the training process, which will serve as a quality foundation of hockey knowledge for all future Kinesiologists and hockey coaches.

Keywords: *field hockey, tactics, attac systems, defence systems, short corner*

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. POVIJESNI RAZVOJ HOKEJA NA TRAVI	7
2.1. Povijesni razvoj hokej na travi u Hrvatskoj.....	8
3. PRAVILA HOKEJA PO DOBNIM KATEGORIJAMA	10
4. TAKTIKA	11
5. TAKTIČKI SUSTAVI HOKEJSKE IGRE	13
5.1. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 (zona čuvanje igrača)	14
5.2. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 zonski (linijska zonska obrana).....	15
5.3. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 zonski (središnja zonska obrana)	16
5.4. Napadački sustav 1:4:3:3	16
6. KAZNENI KORNER.....	20
6.1 Obrana 3:1	21
6.2 Obrana 2:2	22
6.3 Varijante napada kaznenog kornera	23
7. TAKTIKA ZA RAZLIČITE KATEGORIJE IGRAČA	25
7.1. Mlađi pioniri i mlađe pionirke.....	25
7.2. Pioniri/ pionirke.....	27
7.3. Mlađi kadeti i mlađe kadetkinje	30
7.4. Kadetkinje.....	33
7.5. Kadeti.....	34
7.6. Juniori/Juniorke	36
7.7. Seniori/seniorke	38
8. ZAKLJUČAK	38
9. LITERATURA.....	40

1. UVOD

Hokey na travi se počinje razvijati od starih Egipćana preko država Afrike, Azije i kasnije Europe te se u 19. stoljeću u engleskim školama razvija kao sportska igra koja najviše priliči današnjem sportu. Engleski vojnici su tijekom boravka u kolonijama domaće stanovništvo i vojnike upoznavali s hokejskom igrom te se tako hokey širio i na ostalim kontinentima. 1895. godine održala se prva međunarodna utakmica između Engleske i Irske. Kao jedan je od najstarijih ekipnih olimpijskih sportova, hokey na travi se prvi put predstavlja na turniru Olimpijskih igara u Londonu 1908. godine. Međunarodni hokejski savez FIH osnovan je 1924. godine. Žene se tek 1980 .godine priključuju Olimpijskim igrama u Moskvi.

Danas je u zemljama poput Nizozemske, Belgije, Njemačke, Velike Britanije, Irske hokey na travi u samom vrhu popularnosti ekipnih sportova odmah nakon nogometa. Što je vidljivo iz velikog broja registriranih klubova i aktivnih članova koji se natječu na različitim razinama i u različitim kategorijama. Nizozemski hokejski savez čini 300 klubova koji su podijeljeni u 6 regionalnih skupina sa fascinantnim brojem od 4 milijuna registriranih igrača svih kategorija.

“Hokey pripada skupini polistrukturalnih acikličkih gibanja i jedan je od sportova s visokim kompleksitetom. Zbog dinamike hokeja igrači moraju usvojiti osnovnu tehniku manipuliranja palicom i lopticom jer se tijekom igre zahtijeva istovremeno koordinirano gibanje ruku – nogu, zajedno s palicom i lopticom te specifično držanje cijelog tijela i glave.“ (*Hanžek, Ručević, Horvatin-Fučkar, 2013*)

Hokey na travi je igra između dviju ekipa od 18 igrača/igračica u kojima u isto vrijeme na igralištu svake ekipe sudjeluje po 10 igrača te vratar. Preostalih 7 igrača/ igračica su na klupi i mogu zamijeniti igrače na terenu u bilo kojem trenutku tzv. “*letećim zamjenama*“. Hokejaško igralište je pravokutnog oblika dimenzija 91,40 x 55 m. Palica za hokey na travi je obavezni dio opreme koja je specifičnog oblika slova J, s jedne je strane ravna, a s druga zaobljena. Kontakt palice s lopticom dozvoljen je isključivo s ravnom stranom palice. Neovisno o tome jesu li igrači dešnjaci ili ljevaci palicu drže jednako, lijevom rukom za dršku na kraju palice, a desnom sredinu palice. Nekad su palice bile drvene s malo umjetnog materijala, dok danas igrači koriste palice izrađene od kompozita drveta, karbonskih ili staklenih vlakana. Loptica je plastična, najčešće je bijele boje i punjena je ”plutenom” jezgrom. Za zaštitu igrača koristi se dodatna oprema: štitnici za potkoljenice, zaštitna rukavica, zaštita za zube te zaštitna kaciga koju obrambeni igrači koriste samo kod obrane kaznenog udarca tzv. *kratkog kornera*. Igračima nije

dopušteno tijekom igre nogom i rukom doticati lopticu, zamahivati palicom u blizini drugih igrača na način da se zamahom može ozlijediti protivnika kao ni dodirivati, gurati, udarati druge igrače te time ostvarivati kontakt. Bilo kakav prekršaj iz prethodno navedenih primjera kažnjava se dodjeljivanjem loptice protivničkoj ekipi. Ukoliko se prekršaji ponavljaju više puta ili su vidljivo namjerno učinjeni, sudac dodjeljuje kazneni karton. Kazneni kartoni, obzirom na vrstu i ozbiljnost prekršaja, mogu slično kao i u drugim ekipnim sportovima biti: zeleni, žuti i crveni. Igrač koji je kažnjen kartonom udaljuje se s igrališta na mjesto predviđeno za kažnjene igrače, koji je u blizini delegatskog stola te sudačkom odlukom, ovisno o minutnom trajanju kazne, do isteka ne ulazi u igralište. Crveni karton je direktna diskvalifikacija te udaljavanje igrača na tribine ili u svlačionicu.

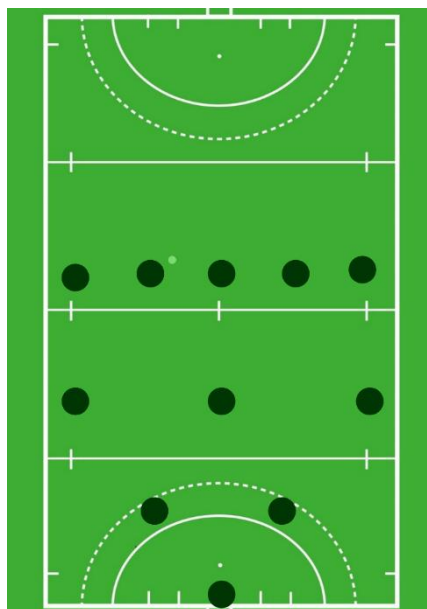
Pravila su se kroz povijest često mijenjala. Jedna od ključnih promjena dogodila se promjenom podloge za igru kada se 70-ih godina 20. stoljeća s prave trave tzv. *leša* igra počela odvijati na umjetnoj podlozi nalik travi. Ima nekoliko vrsta podloge za umjetnu travu, podloga od pijeska, gumenih granula i vodene podloge. Zbog smanjenja ozljeda i velike količine trenja koje pijesak stvara, podloga je zamijenjena onom koja podnosi vodu, a tereni najčešće imaju prskalice za navodnjavanje igrališta, dok manji broj ima podvodno navodnjavanje (bazen s vodom ispod terena). Igrom na vodenim igralištima smanjio se broj ozljeda i uništavanje opreme, a igra je postala brža.

U Hrvatskoj se aktivno natječe sedam klubova na prvenstvima Hrvatske svih dobnih kategorija. Šest klubova iz Zagreba (HAHK Mladost, HK Zrinjevac, HK Jedinstvo, HK Trešnjevka, HK Concordia 1906, HK Marathon), jedan klub iz Svetog Ivana Zeline (HK Zelina), jedan iz Splita (HK Spartanac) i jedan iz Knina (HK Knin). U gradu Zagrebu su dva hokejaška igrališta s umjetnom podlogom koja odgovaraju svjetski priznatim kriterijima, kao i igralište u Svetom Ivanu Zelini. Igrališta u Splitu i Kninu su igrališta s umjetnom travom, no manjih dimenzija 40 x 20 m predviđenih za treniranje i odigravanje utakmica mlađih pionira/mlađih pionirki, pionira/pionirki. Prema pravilima igre Hrvatskog hokejskog saveza (u nastavku *HHS-a*) ta dva igrališta nisu standardnih dimenzija niti za te kategorije igrača, već su prilagođene mogućnostima i potrebama tih klubova. Hrvatski hokejski savez trenutno broji 762 registrirana igrača/igračica.

2. POVIJESNI RAZVOJ HOKEJA NA TRAVI

Iako se hokej na travi pojavljivao u različitim oblicima kroz stari i srednji vijek, suvremeni hokej na travi, kakvim ga danas poznajemo, svoj razvoj započinje krajem 19. stoljeća. Tada se definiraju pravila i koncepcija igre kakva je danas poznata.

„Jedan školski učitelj malog engleskog grada Harrowa dao je 1852. godine štampati prva hokejska pravila *Rules of the Game of Hockey*. Tekst je bio jednostavan i sastojao se od osam odjeljaka: s propisima o sudjelovanju učenika u igri, o rasporedu momčadi, odijevanju i sl. te od 11 paragrafa pravila s ukupno 343 riječi“ (Radan 1966). „*All England Croquet and Marylebone cricket Club*“ iz poznatog Londonskog naselja Wimbledon 1883. godine piše pravila najbližnja današnjoj igri. Pravila zabranjuju igru tijelom, igranje rukom i nogom osim vratara; loptica se smije doticati samo ravnom stranom palice; dimenzije igrališta bile su ograničene na 91 x 55 m; dimenzije vrata bile su 3,66 x 2,13 m (širina x visina); te je postavljeno pravilo da u igri sudjeluje po 11 igrača svake ekipe. U pravilima su opisane pozicije igrača u terenu od kojih prvi napadački red čine pet igrača-napadača. U drugom napadačkom redu su tri igrača, u zadnjem redu su dva te na kraju vratar. Time se hokej na travi iz individualnog načina igre razvio u kombiniranu ekipnu igru s međusobnim dodavanjima i izmjenama mjesta tijekom igre (Slika 1)

Slika 1. Prvi raspored igrača u terenu 5:3:2:1

Ovakav raspored igrača u tzv. *redovima* primjenjuju se i u taktikama današnje igre mijenjajući broj igrača i redova čime se ostvaruje više prostora za efikasniji razvoj napada i obrane, čime se promijenio način igre. U napadu igre sudjeluje više igrača koji različitim

varijantama taktike provode kombinacije izmjena pozicija i međusobnih dodavanja s ciljem nadmudrivanja protivnika u realizaciji napada i obrane. Igra je znatno brža.

2.1. Povijesni razvoj hokej na travi u Hrvatskoj

Kao i velik broj ostalih sportova u Hrvatskoj, hokej na travi se prvi put spominje kao sportska igra koja je bila na programu tečaja za učitelje tjelovježbe 1894. godine. Tečaj je bio namijenjen učiteljima, održavao se u Zagrebu u trajanju od dvije godine a predavač je bio najznačajniji popularizator i pokretač uvođenjem mnogih športskih disciplina u Hrvatskoj dr. Franjo Bučar. Hokejsku igru je predstavio, kao jedinstvenu igru koja se provodila s istim palicama u zimskim mjesecima na ledu, a u ljetnim na travi.

„U „*Športu*“ novine za sve sportske struke br. 6 od 1. travnja 1896. godine izlaze prva pravila na našem jeziku koja vrijede i za „hokej na ledu“ i „hokej na livadi“ sa nacrtom igrališta i osnovnim rasporedom igrača na terenu. Hokej na livadi, koji se svojedobno tako nazivao među tadašnjim zaljubljenicima hokeja, postaje popularniji u proljetnim mjesecima kada učenici Realne gimnazije iz Zagreba i Trgovačke škole iz Zagreba s učiteljem gimnastike Josipom Prikriplom, 19. lipnja 1909. godine, u programu „*Javne vježbe*“ prikazuju elemente hokejske igre na igralištu uz „Donjogradske srednjoškolske zavode“ (*Radan 1966*).

Prvi detaljan opis odigrane utakmice zapsan je u „*Samoborskom listu*“ iz 1908. godine kada je ekipa *Concordije* iz Zagreba svladala ekipu *Šišmiša* iz Samobora s 4:0. Prije I. svjetskog rata osnivaju se sekcije HSD *Marathon* te u sklopu HAŠK-a hokej sekcija u kojoj sudjeluju i žene i muškarci. Tek se 1932. godine počinju održavati prvenstava grada Zagreba. „Savez hokeja na travi Jugoslavije“ osnovan je 1936. godine sa sjedištem u Zagrebu.

Veliku zainteresiranost za hokej na travi u našim krajevima, 1950. godine prepoznaje i Međunarodna hokejska organizacija (*International hockey federation*, u daljnjem tekstu *FIH-a*) koja prihvaća zahtjev Jugoslavije za članstvo. Fedor Radoslav je prvi sudac kojem je *FIH-a* 1951. godine priznala status suca. 1955. godine dodijeljen mu je naziv međunarodnoga suca s iskaznicom pod rednim brojem 105. Od posebne važnosti za razvoj hrvatskog hokeja na travi zasigurno je Ivo Zlatar koji je dugi niz godina bio član izvršnog savjeta *FIH-e*, i do sada jedini predstavnik u organu te međunarodne federacije.

Današnji Hrvatski hokejski savez sačinjava Zbor trenera, Zbor sudaca, Nadzorni odbor, Izvršni odbor, Povjerenstvo te Stručni stožer za rad s reprezentacijom i klubovima. Broj klubova se svake godine povećava trenutno ih je 16 klubova: HAHK *Mladost* Zagreb, HK *Trešnjevka* Zagreb, HK *Jedinstvo* Zagreb, HK *Jedinstvo* Začretje, HK *Marathon* Zagreb, HK *Concordia 1906* Zagreb, HK *Knin*, HK *Spartanac* Split, HK Zagreb, HK *Šišmiš* Samobor, HK *Zrinjevac* Zagreb, HK *Desinić*, HK *Pregrada*, HK *Zelina*, HK *Petrinja*.

3. PRAVILA HOKEJA PO DOBNIM KATEGORIJAMA

Prvenstva Hrvatske u hokeju na travi u svim kategorijama propisana su propozicijama za natjecanje. Natjecanja Prvenstva Hrvatske su stalna natjecanja u organizaciji Hrvatskog hokejskog saveza (HHS-a).

Prvenstvo Hrvatske u hokeju na travi igra se u sljedećim kategorijama (Tablica 1.):

Tablica 1. prikazuje propozicije natjecanja svih natjecateljskih kategorija

KATEGORIJA	IGRALIŠTE/ TEREN	MODEL IGRANJA	TKO SMIJE IGRATI?	TRAJANJE UTAKMICE
seniori / seniorke	igralište	hokej 11:11	Svi stariji od 15 god. na dan utakmice – mlađi specijalistički*	4 x 15 min pol. 5 min četvrtina 2 min
juniori / juniorke	igralište	hokej 11:11	20 godina i mlađi – mlađi od 15 god. obavezan specijalistički*	4 x 15 min pol. 5 min četvrtina 2 min
kadeti	igralište	hokej 11:11	17 godina i mlađi	4 x 15 min pol. 5 min četvrtina 2 min
kadetkinje	hokej 5 teren**	hokej 5:5 /	17 godina i mlađi	3 x 10 min trećina 3 min
mlađi kadeti / mlađe kadetkinje	$\frac{3}{4}$ igrališta	hokej 9:9	13 godina i mlađi	4 x 12 min pol. 5. min četvrtina 2 min
pioniri / pionirke	$\frac{1}{2}$ igrališta ili manje	mini hokej 7:7	11 godina i mlađi	2 x 10 – 15 min 3-5 min odmor
mlađi pioniri / mlađe pionirke	$\frac{1}{4}$ igrališta ili manje	mini hokej 6:6	9 godina i mlađi	2 x 10 – 15 min 3-5 min odmora
veterani	$\frac{1}{2}$ igrališta	mini hokej 7:7	34 godine i stariji	2 x 20 min 5 min odmora

* obavezan sportski specijalistički pregled za igrače mlađe od 15 godina ukoliko igraju u seniorskoj kategoriji,

** **hokej 5 teren**- teren s omeđenim bandama oko terena predviđen za kategoriju kadetkinja zbog manjeg broja igračica u toj kategoriji

4. TAKTIKA

Živko Radan 1966. taktiku definira kao način planske i razumne primjene tehničkih, fizičkih i psihosocijalnih sposobnosti igrača u okviru nekog sustava, s ciljem da se rješavanjem konkretnih, a često nepredviđenih situacija postigne određeni cilj.

Glavni cilj u svakoj hokejskoj igri je postizanje što većeg broja pogodaka, a do ostvarenja tog cilja se dolazi s različitim taktikama igre. Taktika u hokeju je u osnovi podijeljena na *taktiku u napadu* i na *taktiku u obrani*, a zatim detaljnije na *individualnu*, *grupnu* i *ekipnu* taktiku.

“Taktiku označava sposobnost djelotvorne primjene motoričkih znanja u rješavanju situacijskih problema tijekom natjecateljske aktivnosti.“ (Milanović, 2013). Taktika u obrani i napadu se dijeli prema zonama, odnosno četvrtinama terena. Ekipna taktika se dijeli prema grupama igrača koji djeluju po zadanim igračkim pozicijama u određenom taktičkom sustavu u napadu i obrani. U napadačkim i obrambenim taktičkim zadacima ekipe se dijele na grupe igrača: vratari, obrambeni, srednji igrači i napadači. Kod taktike u obrani, igračima je cilj spriječiti napadačke igrače u postizanju pogodaka. Obrambeni igrači mogu djelovati individualno, tj. samostalno ili ekipno s više igrača. Taktikom u napadu igračima je cilj postići pogodak te jednom od taktičkih sustava nadmudriti obrambene igrače. U napadu igrači svoje taktičke zadatke ostvaruju kroz kretanja po terenu tako da svojim otkrivanjem i pozicioniranjem budu dostupni za dodavanje sa suigračem koji je u posjedu loptice. Igrač koji je u posjedu loptice bira koju će tehniku s lopticom primijeniti kako bi vođenjem ili dodavanjem nadmudrio protivničkog igrača i postigao pogodak. Taktikom se, za postizanje određenog cilja u različitim situacijama, nastoji iskoristiti znanje igrača u ekipi kako bi što efikasnije nadmudrili protivničku ekipu. Vrlo je važno dobro poznavanje mogućnosti suigrača u ekipi, na kojoj su razini taktičke spremnosti s ciljem postizanja taktičke nadmoći nad protivničkom ekipom.

Uz veliki broj različitih kombinacija kretanja i dodavanja loptice između suigrača taktička nadmoć postiže se i velikim brojem odigranih utakmica počevši od najranijih uzrasta pa sve do seniora kada su taktički sustavi kompliciraniji. Uspješnost provedbe pojedine taktičke kombinacije ovisi o dobroj tehnici igrača, o razini njihove kondicijske pripremljenosti i koncentracije. Ukoliko igrači nemaju dovoljno dobro savladanu tehniku kretanja, vođenja loptice, dodavanja i pucanja ne može doći do međusobne pozvanosti među suigračima.

Individualna taktika

Individualna taktika dijeli se na zadatke koji uključuju znanje taktike u napadu i obrani. Taktički zadaci zadaju se igraču s obzirom na njegovu poziciju na terenu tj. u kojoj zoni, četvrtini terena se nalazi. Osnovni načini kojima igrač doprinosi u napadu odnose se na igru s lopticom i bez loptice. Kod igre s lopticom igrač svojom kretanjom djeluje na otkrivanje i pozicioniranje na terenu. Od ostalih se igrača očekuje zauzimanje pozicije na terenu u odnosu na igrača s lopticom tj. trenutak pravovremenog postavljanja (timing) ispred obrambenog igrača kako bi stvorio situaciju pogodnu za dodavanje ili razigravanje s igračem s lopticom. Način primanja loptice može biti u mjestu i kretanju (zatvoreno, poluotvoreno i otvoreno primanje) te kontroliranje loptice u posjedu korištenjem tehnike vođenja loptice pravocrtno ili s promjenom smjera kretanja, koristeći varke te naposljetku udarca na vrata ili dodavanja suigraču.

U obrani igrači mogu igrati individualnu taktiku 1:1, u kojoj svaki igrač čuva po jednog igrača protivničke ekipe tj. "svatko svog" i/ili zonski, koristeći pritom obrambene tehnike u određenim zonama terena s obzirom na kojoj poziciji igraju. S obzirom na tu poziciju koriste se različite obrambene tehnike kako bi spriječilo napadača u njegovom cilju.

Obrambene tehnike su: **ispikavanje**, **niski blok**, **kanaliziranje**. **Ispikavanje** je stil obrambene tehnike gdje igrač svojom palicom pokušava *ispiknuti* lopticu protivničkog igrača u napadu, pritom pazeći da svojom palicom dotakne samo lopticu i tako dođe u posjed loptice. **Niskim blokom** naziva se položaj palice koja je u vodoravnom položaju s podlogom, time obrambeni igrač dužinom svoje palice držeći je s obje ruke pokušava blokirati lopticu protivničkog igrača i tako doći u posjed loptice. **Kanaliziranje** je položaj tijela igrača koji se u dijagonalnom stavu kreće k protivničkom igraču i time svojim tijelom sprječava kretanje igrača s lopticom prema njegovom cilju, najčešće prema vratima. U individualnim taktikama igrači primjenjuju neku od tri obrambene tehnike a najčešće kombiniraju dvije tehnike zajedno, npr. kanaliziranje i ispičavanje.

Grupna taktika

Za grupnu taktiku vrlo je bitna dobra komunikacija između suigrača kao i predviđanje situacija u napadu i obrani. U grupnoj taktici u napadu mogu sudjelovati najmanje 2 ili više igrača, a sastoji se od kombinacije dodavanja i nadmudrivanja protivnika kako bi što uspješnije postigli pogodak. Raznovrsne kombinacije pojedinih individualnih sposobnosti pojedinih igrača u dobroj suradnji sa suigračima rezultira dobrom taktičkom nadmoći.

Ekipna (kolektivna) taktika

Ekipnom (kolektivnom) taktikom napada smatraju se akcije u kojoj u nadmudrivanju protivničke ekipe zajednički sudjeluju svi igrači jedne ekipe.

5. TAKTIČKI SUSTAVI HOKEJSKE IGRE

Sustav hokejske igre sastoji se od unaprijed utvrđenog rasporeda igrača. "Sustavom zovemo osnovni raspored i djelovanje pojedinih igrača, linija i karakteristika neke ekipe na terenu, kako u obrani tako i u napadu sa svrhom postizanja određenog cilja (dati što više zgoditaka, primiti ih što manje i sl.). Samim sustavom taj se cilj ne može postići, ali on omogućava ekonomičniju, uspješniju, svrsishodniju primjenu tehničkih i taktičkih, fizičkih i psihičkih sposobnosti pojedinih igrača." (*Radan, 1966*). Slični sustavi taktike koji se primjenjuju u hokeju na travi nalaze se u nogometu. Osim vidljivih različitosti u igri (npr. igranje palicom i sl.) najveća taktička razlika je u tome što se u hokeju smije postići pogodak samo iz određenog tzv. *pucačkog prostora*, oblika slova D, kojeg igrači u žargonu nazivaju *šuškerc*. „Polukrug je kritično mjesto napada u hokeju. Stoga se razvijaju strategije za stvaranje učinkovitih napadačkih ulazaka u prostor i sprječavanje protivnika da uđe u ovo područje.“ (*Lord i sur, 2022*). Tijekom razvoja hokejske igre primjenjivali su se različiti sustavi, koji su ovisili o tehničkoj, tjelesnoj i taktičkoj spremnosti igrača koji su ih provodili; odnosno o tome kakav su neposredan zadatak trebali odraditi, je li cilj u igri bio usmjeren na napad ili obranu.

Razvoj hokejske igre može se promatrati kroz tri ključne promjene koje su značajno utjecale na brzinu, a samim time i atraktivnosti igre. Prva promjena dogodila se 1970-ih godina prelaskom igre s prirodne na umjetnu travu. Igra je postala brža što je dovelo do promjena u taktici obrane i napada. Ukidanjem zaleđa početkom 1990-ih godina dogodila se vidljiva promjena u rezultatima, na svakoj je utakmici postignuto, u prosjeku više pogodaka nego prije. Posljednja promjena pravila, koja se dogodila 2009. godine, odnosila se na izvođanje loptice tzv. *self pass*, tim se pravilom omogućilo igraču samostalno izvođanje loptice iz situacija u igri: *out-a*, prekršaja, dugog kornera, početnog izvođenja s centra ili nakon *gol auta*. Ovo samostalno izvođanje omogućilo je napredovanje tehničko - taktičkog djelovanja u napadu i obrani.

Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3

Taktičko postavljanje igrača **u obrani** može se podijeliti na tri obrambena sustava:

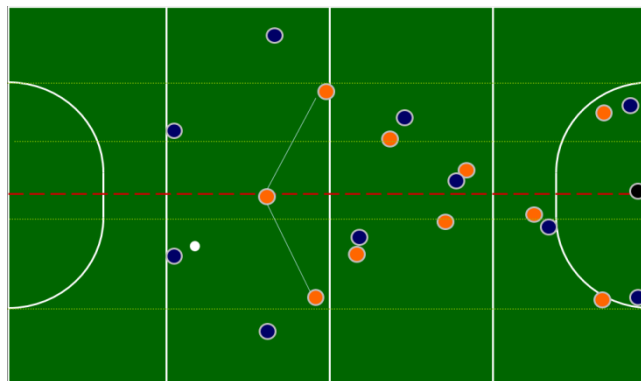
1. obrambeni kombinirani sustav **1:3:1:3:3** (zona čuvanja igrača) - obrambeni igrači zaduženi su za čuvanje igrača koji se nalazi u njihovoj zoni;
2. obrambeni kombinirani sustav **1:3:1:3:3** zonski (linijska zonska obrana) - obrambeni igrači zaduženi za čuvanje linijske (bočne-uzdužne) zone igrališta i dopuštanje igre kroz sredinu igrališta;
3. obrambeni kombinirani sustav **1:3:1:3:3** zonski (središnja zonska obrana) - obrambeni igrači zaduženi za čuvanje sredine igrališta i dopuštanje igre po linijama igrališta (bočne-uzdužne).

Taktičko djelovanje igrača u **napadu** dijeli se na:

1. **1:4:3:3** koristeći linijski prostor s ciljem dodavanja prema srednjim igračima i napadačima ili stvaranja brojčane nadmoći u linijskom prostoru;
2. **1:4:3:3** napadački sustav kroz sredinu uz različite varijante daljnjeg razvijanja igre.

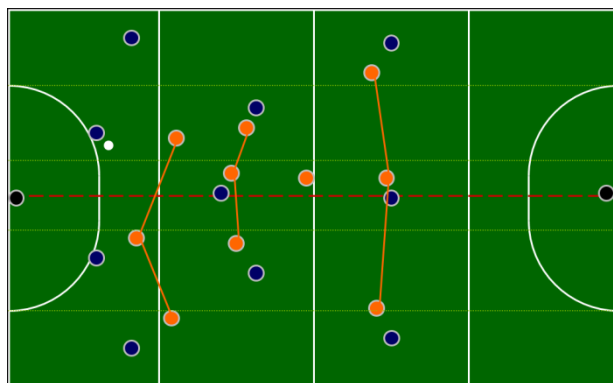
5.1. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 (zona čuvanje igrača)

U ovom sustavu glavni cilj svih obrambenih igrača je igra 1:1 čuvanje "svatko-svog" na cijelom terenu osim slobodnog *libero* igrača koji ima zadatak korektora igre komunikacijom ili preuzimanjem kao pomoć svojim suigračima. (Slika 2)

Slika 2. Prikazuje početnu obrambenu formaciju 1:3:1:3:3

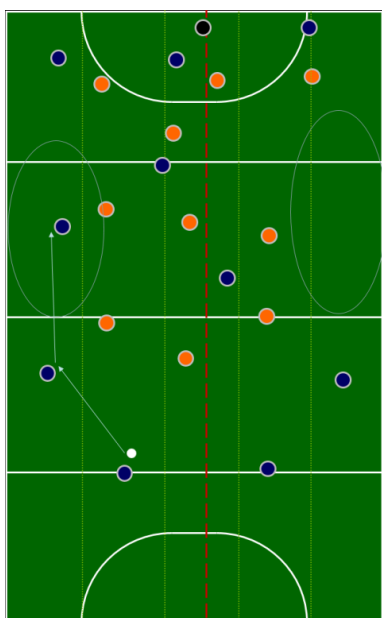
Tri obrambena igrača, kao i tri igrača sredine čuvaju svoje protivnike 1:1 "svatko-svog" prateći ih po cijelom terenu. Na taj način vrše pritisak na protivničke igrače te pokušavaju oduzeti lopticu. Početna pozicija napadača na terenu je u obliku strelice kao zonska obrana. Početkom akcije, tri napadača protivničke ekipe, svojom kretnjom zatvaraju jednu stranu te time završava početna zonska obrana i započinje igra 1:1. U komunikaciji sa slobodnim igračem, obrambeni igrači tjeraju napadače na pogrešku smanjenjem prostora te time pokušavaju doći u posjed loptice. (Slika 3)

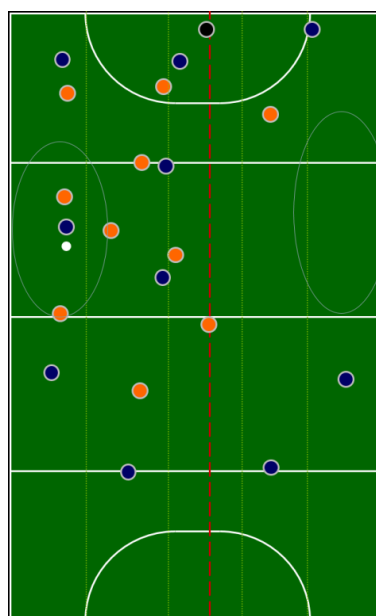
Slika 3. Prikazuje položaj igrača nakon započete akcije protivničke ekipe

5.2. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 zonski (linijska zonska obrana)

Za razliku od čuvanja igrača, u zonskoj obrani **1:3:1:3:3** igrači ne čuvaju striktno napadače nego ih puštaju u svoje planirane obrambene zone (Slika 4). Obrambeni igrači odabiru stranu za oduzimanje loptice u obrambenim zonama, a način taktičkog djelovanja igrača je isti na obje strane. Obrambeni igrači početno zatvaraju igru kroz sredinu terena te dozvoljavaju igru na lijevu ili desnu stranu terena. Time se taktički navodi napadače na prostor uz liniju. Plan je da igrač dobije lopticu te da ga se dovede u smanjeni prostor gdje se odvija pritisak s dva ili više obrambenih igrača u svrhu njegove pogreške i oduzimanja loptice, tzv. tjeranje napadača u vlastiti obrambeni zonski prostor. (Slika 5)

Slika 4. Prikazuje obrambeni sustav 1:3:1:3:3 zonski (linijska zonska obrana)

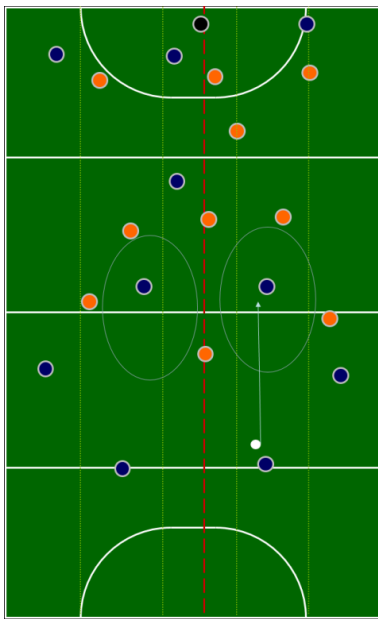

Slika 5.. Prikazuje obrambeni sustav 1:3:1:3:3 zonski (linijska zonska obrana) dolazak loptice u zonu

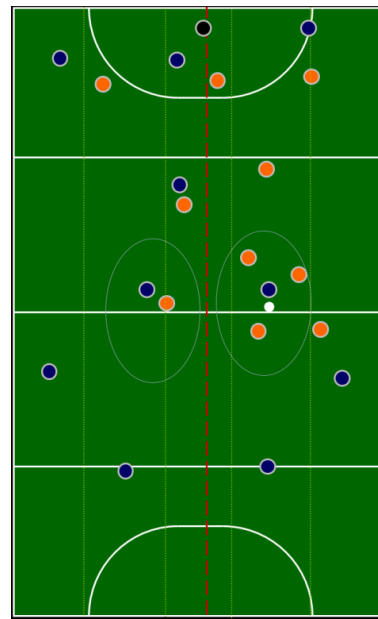

5.3. Obrambeni kombinirani sustav 1:3:1:3:3 zonski (središnja zonska obrana)

U zonskoj obrani **1:3:1:3:3** igrači ne čuvaju izravno napadače nego ih puštaju u svoje planirane obrambene zone (Slika 6). Obrambeni igrači odabiru sredinu terena za oduzimanje loptice u obrambenim zonama. Obrambeni igrači početno zatvaraju igru prema linijama terena te dozvoljavaju igru kroz sredinu. Time se, taktički, navodi napadače na prostor u sredini, s planom da igrač dobije lopticu te da ga se dovede u smanjeni prostor gdje se odvija pritisak s dva ili više obrambenih igrača u svrhu njegove pogreške i oduzimanja loptice. (Slika 7)

Slika 6. Prikazuje postor na sredini igrališta dostupno dodavanje

Slika 7.. Prikazuje pritisak obrambenih igrača na igrača s lopticom u sredini

5.4. Napadački sustav 1:4:3:3

Napadački sustav **1:4:3:3** primijenjuju sve kategorije. Četiri igrača zadnje linije tvore tzv. *zdjelu*, a ispred njih vezni igrači tvore zamišljeni *trokut* (defenzivni i ofenzivni napad) (Slike 8 i 9) dok tri napadača mogu početno biti postavljeni u dva sustava, linijski ili u formaciji zamišljenog *trokuta*. Različite su kombinacije napada preko linijskog prostora igrališta. Igrač koji je u posjedu loptice na linijama ima mogućnost dodavanja loptice srednjim igračima ili direktno napadačima. Isto tako može odgoditi napad te vratiti lopticu natrag prema zadnjim obrambenim igračima u cilju prijenosa loptice prema drugoj strani tj. na pomoćnu stranu igrališta u svrhu daljnjeg napada.

U napadačkom sustavu **1:4:3:3** koji se odvija po linijama postoje dvije mogućnosti odigravanja. Prva mogućnost je da se iskoristi prazan linijski prostor za duga dodavanja prema srednjim igračima ili napadačima. Druga mogućnost je da se koristi priključivanje igrača prema naprijed tako da linijski igrač svojim trčanjem ili vođenjem loptice stvara veću brojčanu nadmoć u linijskim prostorima. Na taj se način stvaraju taktičke situacije 2:1 za odigravanje daljnjih akcija sa srednjim igračima ili napadačima u svrhu postizanja pogodaka.

Početak napada započinje nakon izvađanja *gol aut-a* ili prekida u kojem sudjeluju 4 zadnja igrača u izgradnji napada. Osnovni cilj tih igrača je da svojim djelovanjem primijene sustav igre u daljnjem razvoju napada prema protivničkim vratima. Ako su dva zadnja igrača bliže jedan drugome, lijevi i desni, bočni igrači moraju biti bliže svojim vratima kako bi mogli uvijek biti dostupni za odigravanje loptice prema naprijed, tj. kako bi lijevi i desni bek mogli odigrati lopticu prema njima u cilju napada preko linije.

Ukoliko su lijevi i desni bek bliže *aut liniji*, tada lijevi i desni bočni igrači moraju biti bliže protivničkim vratima kako bi osvojili prostor te na taj način stvorili brojčanu nadmoć na linijskom prostoru (lijevom ili desnom). U trenutku kada linijski bočni igrač prelazi vođenjem loptice ili svojom kretnjom prema naprijed tada zadnja tri igrača formiraju trokut te se na taj način prelazi iz sustava 1:4:3:3 u sustav 1:3:4:3. Tako se stvara veća brojčana nadmoć na jednoj od linija. Položaj srednjih igrača ovisi o sustavu igre o defenzivnom ili ofanzivnom napadu i utječe na postavljanje zamišljenog *trokuta* koji ovisi o otvaranju napada preko linije ili napada kroz sredinu. U defenzivnom napadu ekipa djeluje sa dva povučena srednja defenzivna igrača koji se postavljaju u zamišljeni *trokut* s obrambenim igračima na lijevoj ili desnoj strani igrališta. U zamišljenom *trokutu* na lijevoj strani igrališta poziciju zauzimaju lijevi bek, lijevi bočni i lijevi srednji igrač gdje se omogućuje beku da uvijek ima mogućnost dodavanja na liniju ili u sredinu (iste pozicije na desnoj strani).

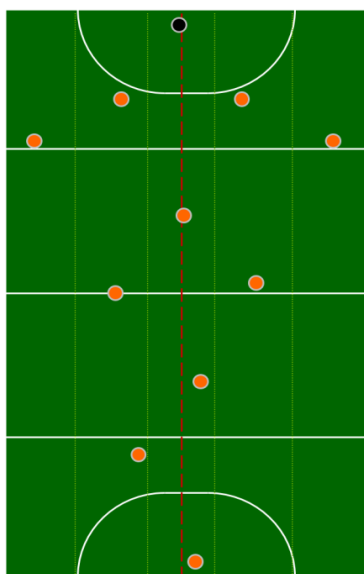
Najčešće su situacije kada se angažiraju dva povučena srednja igrača, kod igre protiv jače protivničke ekipe ili kada protivnička ekipa vrši jak pritisak dok se loptica izvodi. Postavljanjem dva defenzivna srednja igrača stvara se veća mogućnost za dodavanje loptice u sredinu te sam napad kroz sredinu, ali i veća sigurnost cijeloj ekipi da će loptica ostati duže u posjedu. Time se nudi više mogućnosti za dodatna razigravanja na drugu stranu terena prema napadačima, ali i na linije.

Tri napadača u sustavu 1:4:3:3 imaju dva osnovna načina postavljanja u napadu:

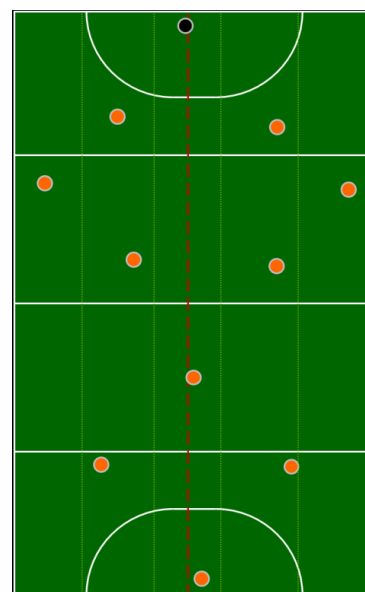
- postavljanje napadača u središnjoj liniji na tri visine koji se dijele na: napadača 1, napadača 2 i napadača 3. Napadač 1, najbliži srednjoj liniji služi kao poveznica između sredine terena i drugih napadača dok druga dva napadača, odnosno napadač 2 i napadač 3, kretanjem u praznom prostoru pokušavaju doći do loptice kod linijskih napada u sustavu 1:4:3:3.
- postavljanje napadača u *trokutu*

Tri napadača kod linijskog postavljanja imaju zadatak otvaranja linijskog prostora te svojim kretanjem dolaze na poziciju na liniji radi lakšeg dolaska u posjed loptice što im omogućava suradnja bekova i srednjih igrača. Tri napadača, kod linijskog napada, imaju različite mogućnosti kretanja. Prvi napadač koji je poveznica između sredine i napada bi trebao biti na najkraćoj liniji prema protivničkim vratima. Kod daljnjeg razvoja napada drugi napadač zauzima poziciju na stativi, tj. suprotnoj, pomoćnoj strani terena kako bi omogućio dodavanje za postizanje pogotka. Treći napadač najčešće je postavljen najdublje, tj. kreće se po *gol aut* liniji gdje otvara prostor prilikom lijevog ili desnog napada.

Prilikom postavljanja napadača u *trokutu*, postoje dvije opcije napada. Postavljanje trokuta s jednim napadačem koji služi kao poveznica između sredine terena i napadača dok druga dva napadača zauzimaju prostor i otvaraju dubinu te šire teren. U drugoj opciji postavljanje *trokuta* je takvo da napadač i dva povučena napadača prelaze u poziciju zamišljenog *trokuta* koji može biti postavljen na isti način kao što se postavljaju i srednji igrači, odnosno defenzivno. Takav oblik se najčešće primjenjuje kad se igra protiv ekipe koja igra defenzivno, potpuno se povuče u svoju polovicu terena te više nema prostora za linijski sustav.

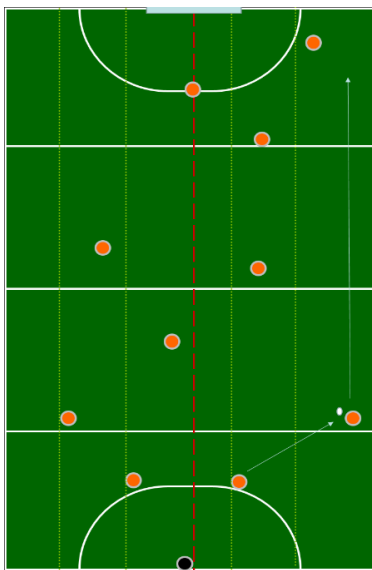
Slika 8. Prikazuje defenzivni zonski napad

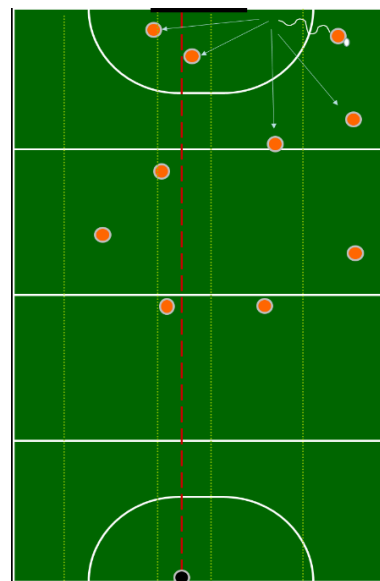
Slika 9. Prikazuje ofenzivni zonski napad

Nekoliko rješenja za otvaranje igre:

1. preko lijevih i desnih linija terena, gdje vezni igrači ostavljaju slobodne linije te time ostvaruju prostor za napadače. (Slika 10) Tehnikom jakog pometanja ili visokog *šlenca* desni ili lijevi linijski bek dodaje lopticu u prazan prostor za napadače. U trenutku kada jedan napadač dolazi u posjed loptice, srednji igrači mu se priključuju. Dva preostala napadača zauzimaju pozicije na drugoj stativi ili na penalu. Napadač izvodi desni ili lijevi ulazak u pucački prostor, a srednji igrači osiguravaju pozicije za povratak loptice natrag tzv. doma, ukoliko akcija nije uspjela pruža se mogućnost za promjenu strane i ponovni napad preko druge strane. (Slika 11)

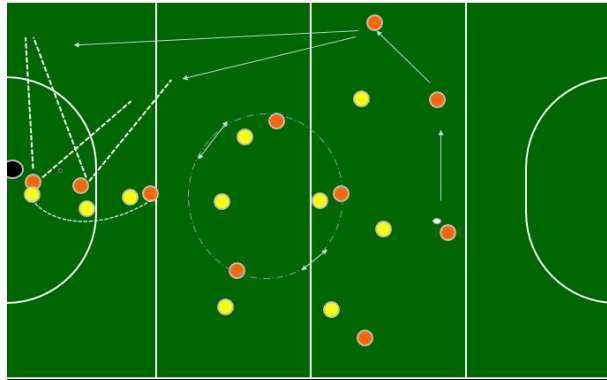

Slika 10. Prikazuje otvaranje igre dugačkom putanjom loptice ka desnom napadaču

Slika 11. Prikazuje otvaranje igre kad je loptica u posjedu desnog napadača

2. četiri obrambena igrača u zadnjoj liniji tvore tzv. *zdjelu*, srednji vezni igrač traži dodavanje loptice. U slučaju da srednji igrač nema pristup loptici izvodi rotaciju u smjeru ili obrnuto od kazaljke na satu, prema dogovoru s trenerom (Slika 12). Kada se izvede rotacija u smjeru kazaljke na satu i drugi se igrači rotiraju u drugu stranu. Smjer kazaljke na satu znači da igrač s desne strane igrališta dolazi po lopticu, u suprotan smjer igraču s lijeve strane. Napadači stoje u liniji te prilikom dodavanja po *aut* liniji dolazi do istrčavanja na određene pozicije kako bi se zbunilo obrambene igrače. Kako se i srednji igrači rotiraju to mogu raditi i napadači, kao i mijenjati svoje pozicije u dolasku po lopticu. Dva srednja igrača koja se pridružuju su najčešće i najbliži protivničkim vratima.

Slika 12. Prikazuje Napadačka situacija s rotacijama i izmjenom pozicija s dodavanjem u sredinu i nakon sredine dodatna mogućnost dodavanje na liniju

6. KAZNENI KORNER

„Kazneni korner tzv. **kratki korner** je svaki prekršaj obrane unutar kruga, svaki namjerni prekršaj u krugu obrane prema igraču koji nema lopticu, svaki namjerni prekršaj obrane izvan kruga, ali unutar zone od 23 m, namjerno izbacivanje loptice izvan *gol-out* linija od strane obrane ili kada loptica zapne u odjeću ili opremi igrača u krugu koji brane.“ (u *Pravila hokeja FIH, 2011*). Kazneni korner brane 4 obrambena igrača i vratar. Prema pravilima obrambeni igrači smiju nositi zaštitne kacige, rukavice i štitnike za koljena. Vratar i obrambeni igrači zauzimaju početnu poziciju iza *gol-out* linije. Istrčavaju tek nakon što igrač protivničke ekipe, na rubu pucačkog prostora, izvede lopticu svom suigraču. “Danas se veliki broj utakmica u hokeju na travi odlučuju golovima postignutih iz kaznenog kornera. Tijekom Svjetskog prvenstva 2018. godine, četiri najbolje ekipe postigle su 38% svojih golova iz kratkog kornera u igri. Iako se čini da izravni udarci u okvir gola napadaču obećavaju najveću stopu uspjeha, puno je veća usmjerenost igre prema raznim varijantama kaznenog kornera koje zahtijevaju strateško odlučivanje zbog prilagodbe u ponašanju obrambenih igrača.“ (*Klatt i sur., 2021*)

Standardni sustavi obrane kaznenog kornera su 3:1 i 2:2 (visoki i niski), a napadačke akcije se izvode u dogovoru protivničke ekipe i mogu biti vrlo domišljati. Loptica nakon „*ispucavanja*“ mora svojim obujmom proći liniju pucačkog prostora kako bi pogodak vrijedio. Kod standardnih sustava obrane kratkog kornera, vratar i svaki igrač ima svoje individualne zadatke prema kojima treba djelovati u svrhu grupne obrane kratkog kornera. Svaki standardni, taktički sustav ima za cilj djelovanje vratara i grupe igrača kod obrane kaznenog kornera.

6.1 Obrana 3:1

Obrana **3:1** najčešći je način obrane kaznenog kornera, u kojoj je jedan igrač s desne strane te tri igrača s lijeve strane vratara. Osnovni cilj i zadaća obrambenih igrača i vratara je obrana lijeve strane vrata, sprječavanje pogotka, s individualnim taktičkim zadatkom svakog od igrača. U sustavu istrčavanja 3:1, tri igrača su na lijevoj strani vrata te svojim istrčavanjem čine liniju, pri čemu svojim tijelima sprječavaju/brane udarac loptice prema vratima. Na desnoj strani vrata ostaje jedan igrač kojemu je cilj obrana prvog upućenog udarca te sprječavanje određenih kombinacija protivničke ekipe. Osim osnovnog cilja obrane pogotka, fokus je i na desnu stranu vrata te ostale kombinacije. Tri igrača na lijevoj strani vrata u sustavu 3:1 (3:1 nisko; 3:1 visoko) imaju identične uloge obrane. Prvi igrač (na Slici 13 roze boje) istrčava do vrha kaznenog prostora i njemu je zadatak blokirati napadača koji upućuje udarac, a daljnji zadaci su mu djelovanje prema određenim kombinacijama vršenjem pritiska na protivničkog igrača s lopticom. Drugi igrač (na Slici 13 žute boje) istrčava do udaljenosti 6 m od vrata (do točke na kojoj se izvodi kazneni udarac) gdje mu je cilj blokiranje niskih udaraca prvom igraču koji istrčava te tako uz dobru anticipaciju spriječiti dodatna razigravanja protivničkih igrača. Treći igrač (na Slici 13 narančaste boje) zadužen je za niske loptice koje prođu prvog i drugog „istrčavača“ za lijevi kut vrata. On treba biti spreman brzim reakcijama obrane za visoke udarce prema голу. Osim toga kao i ostali igrači sprječava kombinacije napadača te pomaže vrataru nakon uspješne obrane u ispućavanju loptice izvan napadačkog prostora. Nakon ispućavanja loptice četvrti obrambeni igrač (na Slici 13 plave boje) ostaje na liniji (kod istrčavanja 3:1 *nisko*) i osnovni mu je cilj obrana prvog upućenog udarca u desnu stranu vrata, ukoliko vratar ne uspije obraniti te nakon obrane vratara ispućati loptice izvan pucačkog prostora. U istrčavanju 3:1 *visoko*, njegov je cilj istrčati približno 5 m od linije vrata i spriječiti kombinacije napadačke ekipe. Time se vrataru oslobađa cijeli prostor desne strane vrata (slika 14). Mana kod ovakvog načina obrane je što se oslobađa prostor na desnoj strani. Time se otežava igračima obrane obraniti taj prostor, a napadačima se, na desnoj strani, otvara prostor za akcije.

Slika 13.. Prikazuje obranu kaznenog udarca 3:1 nisko

Slika 14. Prikazuje obranu kaznenog udarca 3:1 visoko

6.2 Obrana 2:2

Obrana **2:2** je obrana u kojoj su dva igrača s lijeve i dva s desne strane vratara. Ova vrsta obrane je najčešći odabir u slučajevima kada u protivničkoj ekipi nema izravnog pucača. Kod obrane 2:2 visoko, prva dva igrača trče visoko. Lijevi igrač (na Slici 15 roze boje) istrčava do napadača i tako vrši pritisak na lopticu, pokušavajući ju blokirati, dok se drugi igrač desno (na Slici 15 žute boje) nalazi iza prvog igrača i koncentrira se na udarac kroz sredinu te kombinacije razigravanja napadača. U 2:2 niskoj obrani, prva dva igrača (na Slici 15 žute i roze boje) istrčavaju i imaju iste uloge. Njihov je cilj trčati prema rubu pucačkog prostora, zaustaviti se na 2 do 3 m prije pucačkog prostora te tako palicom spriječiti udarce koji su upućeni prema vratima. Osim samog blokiranja loptice pokušavaju spriječiti razigravanje i kombinacije napadačke ekipe. Treći i četvrti igrači (na Slici 15 plave i narančaste boje) zauzimaju poziciju u liniji s vratarom te su spremni za obranu niskih udaraca prema vratima. Ukoliko dođe i do visokih udaraca, pomažu vrataru u izbacivanju loptice izvan pucačkog prostora nakon obrane. Vratar pazi na sredinu vrata, ali i na udarce upućene lijevo i desno (Slika 15). U odabiru za obranu 2:2 visoko i nisko, veliku ulogu ima aktivnost vratara te koliko može sam braniti bez pomoći obrambenih suigrača. Na taj način obrambeni igrači više obraćaju pažnju na razigravanje, a vratar na direktne udarce. Nedostatak obrane 2:2 visoko je to što je veliki prostor između prve i druge linije obrambenih igrača. U tom su prostoru tada moguće kombinacije napadača i velike mogućnosti za pogodak. Dok se u obrani 2:2 nisko dozvoljavaju udarci i sprječavaju kombinacije (slika 16).

Slika 15. Prikazuje obranu 2:2 visoko

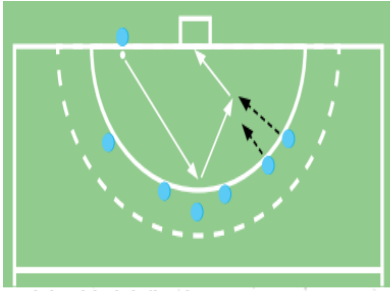
Slika 16. Prikazuje obranu 2:2 nisko

6.3 Varijante napada kaznenog kornera

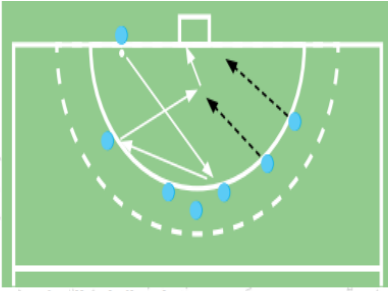
Svaka ekipa ima svoje napadačke varijante, akcije ili *sheme*. Jedna od njih je tzv. **drag flick** udarac, zadnjih par godina izrazito popularan udarac zbog velike brzine loptice i vrlo velike učinkovitosti. Udarac specifične kretnje igrača koji u iskoraku naprijed povlači lopticu po podu te u zadnjem trenutku palicom izvodi trzaj koji dovodi do izbačaja loptice u smjeru vrata. Specifičan po to tome što na što se tom tehnikom loptica smije podignuti dok pri osnovnom udarcu i pri pometanju loptica smije podignuti do visine daske u vratima koja je visine 50 cm od tla.

Od 17. do 19. slike prikazano je nekoliko kombinacija. Slika 17 prikazuje akciju ispućavanja loptice van kruga te dodavanje igraču koji u naletu trči i palicom skreće lopticu u smjeru vrata. Slika 18 prikazuje akciju ispućavanja loptice van kruga te razigravanje na lijevu stranu gdje napadač s desna trči i u naletu palicom nastoji lopticu skrenuti u smjeru gola. Slika 19 prikazuje akciju ispućavanja loptice van kruga te razigravanje u desno nakon čega igrač dodaje lopticu igraču koji je prvi ispućao lopticu te on usmjerava lopticu u smjeru gola.

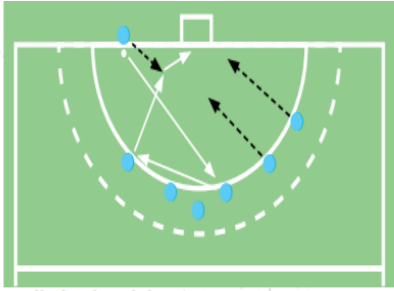

Slika 17.

Slika 18.

Slika 19.

Slika 17. – 19. Prikaz akcijskih napadačkih rješenja kaznenog udarca

7. TAKTIKA ZA RAZLIČITE KATEGORIJE IGRAČA

7.1 Mlađi pioniri i mlađe pionirke

U kategoriji mlađih pionira/mlađih pionirki pravo nastupa imaju igrači/ce od 9 godina i mlađi/e. Mlađi pioniri i mlađe pionirke igraju na 1/4 igrališta dimenzija: 20-22 m širine i 40-55 m dužine, sa 6 igrača/ica u polju i vratarom/icom; dva poluvremena od 10/12 minuta sa stankom između poluvremena u trajanju od 3 do 5 minuta (Slika 20). U tom uzrastu najčešće nema postavljenih fiksnih vrata nego vrata predstavljaju čunjevi na razmaku od četiri dužine palice otprilike na 3,66 m; na vratima je igrač/ica odjeven u vratarsku opremu. S ciljem organizacije što većeg broja utakmica na kojima igrači najmlađih kategorija postupno usavršavaju svoje vještine, HHS je osmislio *kup* sustav odigravanja utakmica za mlađe pionire/mlađe pionirke.

Slika 20. Prikaz osnovnih dimenzija igrališta za mlađe pionire/pionirke

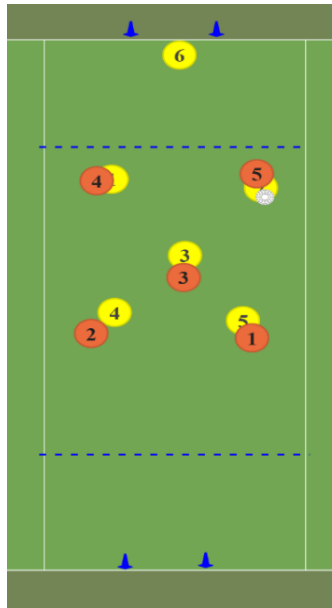
Tehničko-taktički elementi za mlađe pionire/pionirke u trenažnom procesu :

1. vođenje u lijevu i u desnu stranu 10 m;
2. dodavanje lijevo i desno prema određenom cilju;
3. primanje loptice nakon dodavanja suigrača na udaljenosti od 5m , naglasak na pravilnu tehniku primanja;
4. savladavanje *backhand* i *forehand* "varki" (finti, dribling) uz pomoć čunjeva; brza promjena smjera kretanja u desno *backhand* i u lijevo *forehand*;
5. u parovima - dodavanje loptice u mjestu, međusobni razmak 5 m;
6. u parovima - dodavanje loptice u kretanju unutar pucačkog prostora;

7. u parovima - "give and go", nastavak kretanja prema naprijed nakon dodavanja loptice do određenog cilja između čunjeva; učenje bržeg kretanja bez loptice nakon dodavanja i sporijeg kretanje s lopticom nakon primanja;
8. različite kombinacije dodavanja s dva igrača u svim smjerovima;
9. igra 1:1 na malom terenu u obliku kvadrata veličine 5m x 5m;
10. igra 2:2 na malom terenu, unutar pucačkog prostora;
11. kazneni korner, igrač s lopticom pokušava nadmudriti vratara na udaljenosti od 15 m od vrata;

Taktika u napadu za mlađe pionire/pionirke najčešće se sastoji od individualnog taktičkog djelovanja 1:1 uz primjenu tehnike vođenja (kontrole loptice) uz primjenu *backhand* i *forehand* "varki" (finti), a u svrhu nadmudrivanja protivničkog igrača, ostvarivanja prednost i postizanja pogotka. U toj najmanjoj dobi rijetko se može primjenjivati neka ekipna taktička napadačka akcija, najčešće zbog ne snalaženja mlađih igrača u prostoru, zbog nedovoljno usvojene tehnike s palicom, zbog manjka igračkog iskustva, igračkog sazrijevanja te individualnih tehničkih vještina cijele ekipe. U ovoj kategoriji dolazi do izražaja i grupna taktika, suradnje dva igrača tehnikom dodavanja.

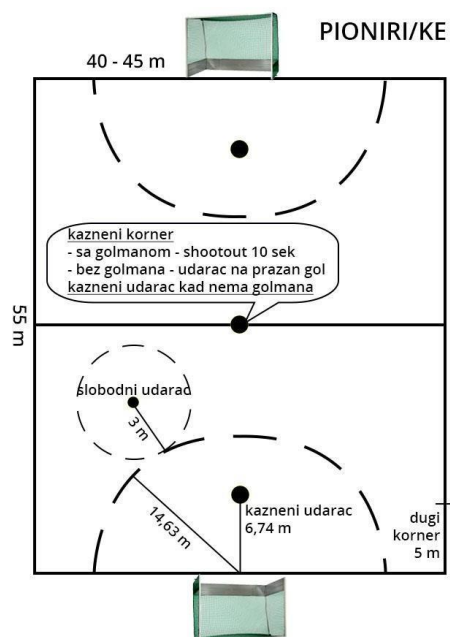
Taktika u obrani najčešće podrazumijeva čuvanje jednog igrača/igračice protivničke ekipe: "1:1", tj. "svatko-svog". U ekipnoj taktici obrane koja se rijetko primjenjuje u ovoj dobi je zonska obrana tzv. *petica*, u kojoj su dva igrača ispred, jedan je u sredini i dva igrača su natrag (Slika 21). Osnovni zadatak u taktici obrane je osim čuvanje protivničkog igrača, spriječiti ga da ostvari svoj cilj, ostvari pogodak, oslobodi prostor za svog suigrača i sl.. Oduzeti lopticu protivničkoj ekipi te tako doći u „posjed loptice“ i time započeti napad.

Slika 21. Prikaz taktike 1:1 kod mlađih pionira/pionirki

7.2 Pioniri/ pionirke

U kategoriji pionira/pionirki pravo nastupa imaju igrači/igračice od 12 godina i mlađi. Veličina igrališta za ovaj uzrast odigravaju se na 1/2 igrališta širine 40-45 x 55 m, s nacrtanim polukrugom i središnjom linijom (Slika 22). U igri sudjeluju dvije ekipe po 7 igrača/igračica, 6 igrača/igračica u igralištu i vratar/vratarka. Za razliku od mlađih pionira, pioniri imaju velika vrata/gol standardnih dimenzija visine 2,14 m i širine 3,66 m.

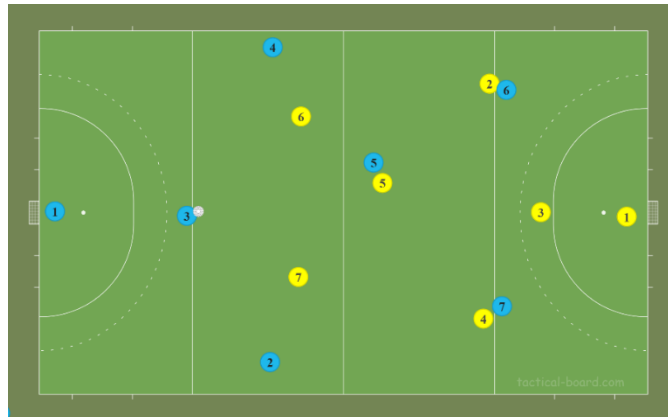
Slika 22. Prikaz osnovnih informacija o dimenzijama igrališta za pionire/pionirke

Usvojeni jednostavni elementi tehnike mlađih pionira osnovni su preduvjet za učenje i usvajanje složenijih elemenata za pionire. U ovoj dobi vrlo je važno održati brojčanost ekipe iz kategorije mlađih pionira, kako bi se olakšala nadogradnja tehničko-taktičkih elemenata.

Tehničko-taktički elementi za pionire/pionirke u trenažnom procesu:

1. u parovima - u mjestu - primanje loptice s lijeve i desne strane;
2. u parovima – u kretanju - primanje loptice s lijeve i desne strane;
3. promatranje suigrača - prepoznavanje jakih i slabih stran obrambenih igrača;
4. učenje pozicija na igralištu, nazivi, vratar, desni bek, lijevi bek, srednji zadnji bek, srednji igrač, desni napadač, lijevi napadač; uz trenersku ploču;
5. dodavanje loptice s naglaskom na brzinu dodavanja koje bi trebalo biti brže od vođenja loptice čime se povećava tempo igre;
6. dodavanje loptice samo s desne strane - kontrolirano primanje loptice i postizanje zgoditka *šlencom* (najčešći način dodavanja, guranjem loptice palicom bez zamaha);
7. igra 1:1 s udarcem na gol i kontranapadom nakon izgubljene loptice, 5 m od linije pucačkog prostora;
8. igra 2:1 na desnoj strani terena s udarcem na gol;
9. igra 2:1 / 2:1 ili 3:1 s udarcem na gol, unutar pucačkog prostora;
10. što više dodavanja unutar jedne ekipe (posjed loptice između dvije ekipe);
11. napad koristeći desnu stranu igrališta s kratkom asistencijom suigrača dodavanja *šlencom*, nakon primanja loptice postizanje pogotka s različitim tehnikama udarca;
12. napad koristeći lijevu stranu igrališta s kratkom asistencijom suigrača dodavanja *šlencom*, nakon primanja loptice postizanje pogotka s različitim tehnikama udarca;
13. učenje igre 6:6; uz ploču, na igralištu, s čunjevima, uz pomoć pasivnih igrača;
14. kazneni korner; igrač ima 10 sekundi za postizanje pogotka.

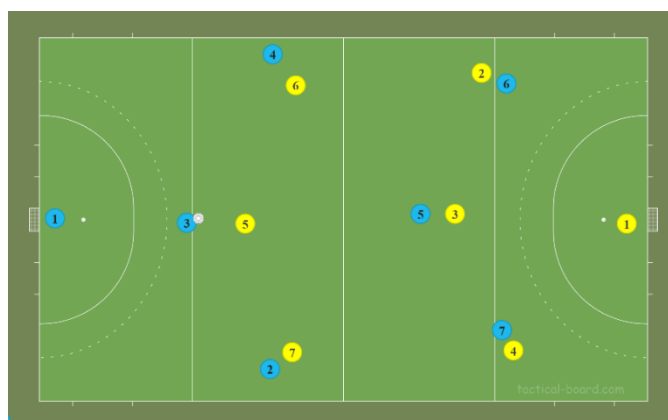
Taktički sustav koji se primjenjuju u ovoj kategoriji su **zonski sustavi 3:1:2** podijeljeni u više redova (Slika 23).

Slika 23. Prikaz taktičkog sustava 3:1:2 (3 obrambena igrača, 1 srednji igrač i 2 napadača)

U zonskoj obrani 3:1:2 igrači imaju individualne zadatke, tri obrambena igrača primaju dva napadača suprotne ekipe i igraju 1:1. Preostali obrambeni igrači služe kao pomagači tim suigračima. Srednji igrač preuzima protivničkog srednjeg igrača te igra 1:1, dok dva prednja igrača u prvoj zoni igraju zonski te svojom kretnjom smanjuju prostor prema sredini igrališta. Takvom obranom navode protivničku ekipu da napad usmjeri na jednu od željenih strana igrališta. Trčecim korakom stvaraju pritisak na igrača s lopticom te sprječavaju dodavanja koncentrirajući se na oduzimanje loptice.

Taktički sustav obrane 3:3 (slika 24) način je igre 1:1, „svako-svoga“ gdje svaki obrambeni igrač čuva jednog igrača iz napadačkog sastava i time vrši pritisak na protivničkog igrača pokušavajući ga prisiliti na pogrešku kako bi mu oduzeo lopticu jednom od osnovnih obrambenih tehnika (ispikavanjem, niskim blokom).

Slika 24. Prikaz taktički sustava obrane 3:3, igre 1:1

U napadu je cilj usmjeren na suradnju dva ili više igrača kako bi se postigla brojčana nadmoć 2:1 ili 3:1, otvaranje igre preko desne i lijeve strane te kroz sredinu ako za to postoji mogućnost s obzirom da je to najbrži put prema protivničkim vratima. Ukoliko se ne ostvari suradnja sa suigračima, igrači najčešće primjenjuju svoje individualne karakteristike te time pokušavaju nadmudriti protivnika i ostvariti brojčanu prednost u napadu i postići pogodak. Kazneni korner u ovoj kategoriji je 1:1 s vratarom, tzv. „*shotout*“ (igrač se s lopticom kreće s centra prema vratima vođenjem loptice cilj mu je unutar 10 sekundi nadmudriti vratara i postići pogodak.

7.3 Mladi kadeti i mlade kadetkinje

Za kategoriju mlađih kadeta/kadetkinja pravo nastupa u Prvenstvu Hrvatske imaju igrači/ice od 13 godina i mlađi. Mladi kadeti/kadetkinje prvenstvo odigravaju po pravilima velikog hokeja na travi na igralištu smanjenih dimenzija na 3/4 igrališta 64-66 m dužine i 55 m širine; s 9 protiv 9 igrača (8 igrača i 1 vratar); trajanjem utakmice 4 x 12 min.

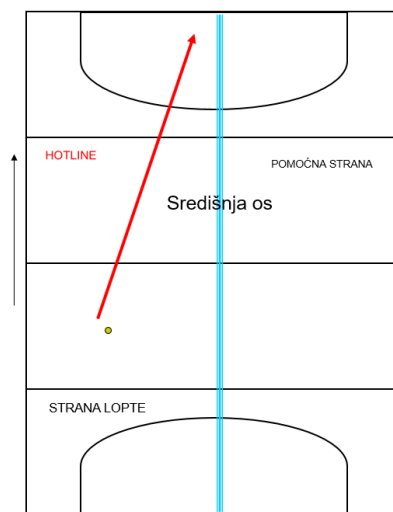
Tehničko- taktički elementi koji se uče u trenažnom procesu mlađih kadeta/mlađih kadetkinja:

1. napad preko desne i lijeve strane igrališta uz brži tempo; snažnija i preciznija dodavanja; veća frekvencija trčanja, završetak napada udarcem na vrata;
2. igra 2:1 u ograničenom prostoru većim intenzitetom trčanja s lopticom i bez nje;
3. učenje principa glavne i pomoćne strane loptice, trenerska ploča, za obranu i napad u pucačkom prostoru ;
4. transfer loptice u zadnjoj liniji (zdjela), dodavanje 4 braniča lopticom s jedne na drugu stranu igrališta po njezinoj širini;
5. *libero* - slobodan igrač, igrač u obrani bez obaveze čuvanja napadačkog igrača, igrač korektor igre, komunikacijom ili preuzimanjem je pomoć svojim suigračima;
6. kako reagirati nakon izgubljene loptice – važnost uloge svakog igrača u ekipi - „svi iza loptice“, svi u obranu - prvo uz prikaz na trenerskoj ploči, nakon toga na terenu
7. igra 3:1 - s naglaskom na različite pozicije u pucačkom prostoru ; na zamišljenoj liniji kod točke za kazneni udarac, pozicija kod stativne vrata;
8. igra 1:1- obrambeni igrač savladava obrambene tehnike, niski blok, blok s dvije ruke i njegova aktivnost je polu aktivan, a time napadač ima prednost u nadmudrivanju
9. izlazak iz obrane do sredine/ preko strana/ kroz sredinu, vježba s čunjevima, vježba s pasivnim napadačima;

10. prilagodba i objašnjavanje za kadete „box“ središnja os, osnovna os, „kanaliziranje“ , trenerska ploča, ;
11. kazneni korner – pravila kao kod seniora u napadu, u obrani istrčavanje 3:1 ili 2:2 (detaljnije opisano u poglavlju 7. kazneni korner);

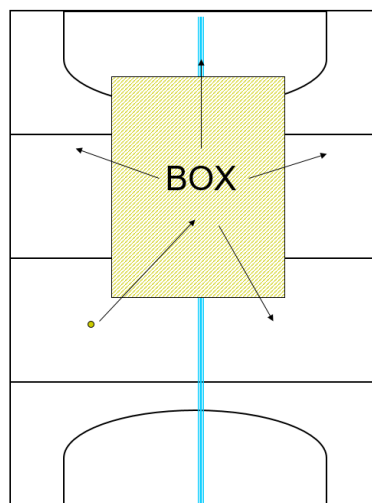
Taktički pojmovi koji se koriste u igri su:

- *strana loptice* - je strana terena na kojoj se nalazi loptica;
- *pomoćna strana* - je strana gdje nema loptice;
- *hotline* – je zamišljena linija najkraćeg puta loptice prema голу (označena crvenom bojom) (Slika 25);

Slika 25. Prikazuje podjelu igrališta na pomoćnu i stranu lopte koju dijeli središnja os „hotline“ (crveno)

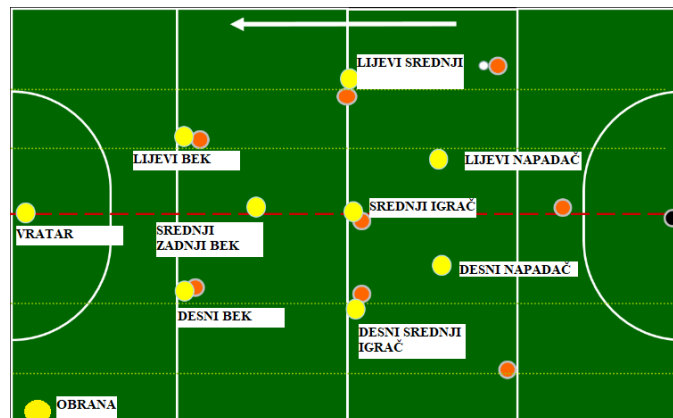
- *box* - prostor koji služi za brzi prijenos loptice s jedne na drugu stranu ili sa jednog dijela na drugi (Slika 26).

Slika 26.. Prikazuje prostor box-a

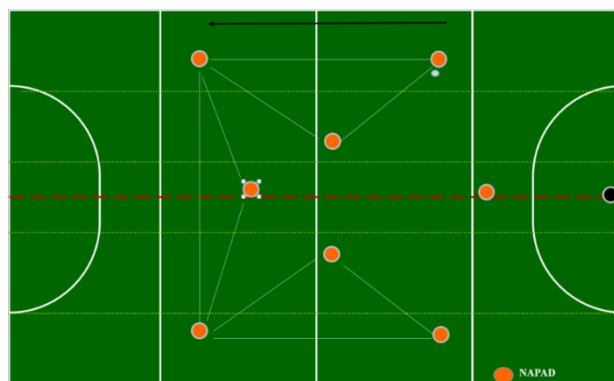

Najčešće obrambene taktike u ovoj kategoriji su zonska obrana 3:3:2 i obrana 1:1. Nazivi pozicija u ovoj kategoriji : vratar, srednji zadnji igrač, lijevi bek, desni bek, srednji igrač, desni srednji igrač, lijevi srednji igrač, desni napadač, lijevi napadač (Slika 27). U ovoj kategoriji obrana 1:1 igra se jednako kao u kategoriji pionira po cijelom terenu, no uz korištenje dodatnih obrambenih tehnika poput *kanaliziranja*. Dva obrambena igrača zadužena su za dva protivnička napadača pa igraju 1:1 dok treći igra slobodnog igrača *libera*, tri srednja igrača također igraju 1:1 „svako- svog“ dok dva prednja igrača igraju zonsku obranu te svojom kretnjom smanjuju prostor prema sredini igrališta.

Slika 27. Prikazuje formaciju obrambene 3:3:2 s imenima pozicija

Napadačka formacija 3:2:3, taktika mlađih kadeta i mlađih kadetkinja orijentirana je na način da se stvaraju mali zamišljeni trokuti s igračima na terenu. To uvelike pomaže igračima i pruža im više mogućnosti suradnje sa suigračima. Poveznica desnih bekova, desnog srednjeg igrača i desnog napadača čini jedan trokut. Tako i na lijevoj strani lijevi bek, lijevi srednji igrač i lijevi napadač čine trokut. Treći trokut, napadački trokut, čine tri napadača. (Slika 28)

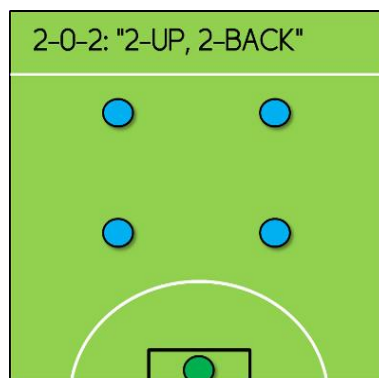
Slika 28. Prikaz formacije napada 3:2:2 sa zamišljenim trokutima na terenu

7.4 Kadetkinje

Zbog manjeg broja igračica u ovoj kategoriji HHS je donio odluku da umjesto ukidanja kategorije kadetkinja, igračice u Prvenstvu Hrvatske igraju inačicu hokeja na tavi, tzv. *hokej 5*. U muškoj kategoriji je brojčano stanje igrača po klubovima veći te se kadetsko prvenstvo odigrava po regularnim pravilima HHS-a.

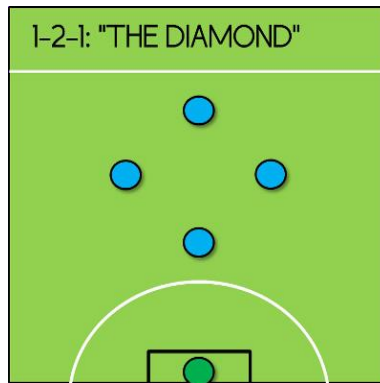
U ovoj kategoriji igraju djevojčice od 17 godina i mlađe. Kadetkinje prvenstvo igraju na terenu za *hokej 5*, dimenzija 40 x 23,76 m, s povišenim bandama (ogradama) od 25 cm na rubovima igrališta, od koje se loptica može odbijati. Igra se 5 protiv 5 igračica, 4 igračice su u terenu i vratarka; utakmice traju 3 x 10 minuta. Pravila su vrlo slična standardnim pravilima hokeja na travi uz neka odstupanja. Glavna razlika u pravilima je da se pogodak može postići s bio kojeg dijela igrališta, a kazneni se korner izvodi 1:1 s golmanom.

Taktika 2:2 ili **2:0:2** ili tzv. *kocka* dijeli četiri igrača/ice u ekipi na dvije jednostavne zone: obranu i napad. Dvija prednja igrača/ice su igrači/ce napada koje pritisak na protivničke igračice/ice, a druga dva zadužena za obranu te sprječavanje napadačkih akcija. Potrebno je paziti da se ne stvara velika rupa između prve i druge zone igrača/ca, što je moguće spriječiti međusobnom suradnjom, tj. da prednja zona pomaže i u obrani. Prednja i stražnja linija kreću se za lopticom lijevo – desno, naprijed -natrag, i sl.. (Slika 29)

Slika 29. Prikazuje taktiku 2:0:2

Taktika „dijamant“ (Slika 30) je taktika koja donosi određenu ravnotežu između obrane i napada istovremeno značajno angažiranje i odgovornost igrača koji je u sredini, koji osim dobre tehnike, brzine, izdržljivosti, ... i sposobnost suradnje s bočnim/veznim igračima. U ovoj taktici dvoje veznih igrača međusobnom suradnjom omogućavaju brzu igru između napada i obrane no mogu biti i dobra kombinacija za brzu igru između napada i obrane.

Slika 30. Prikaz taktike „dijamant“

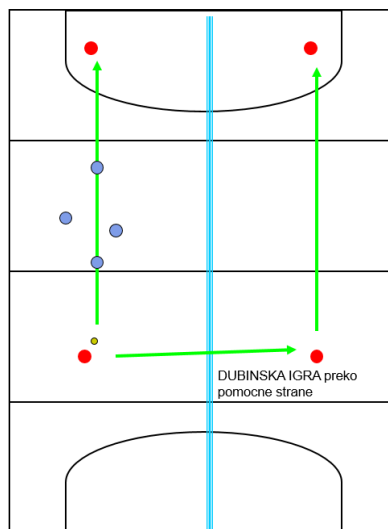
7.5 Kadeti

U ovoj kategoriji poput kadetkinja, dob igrača je od 17 godina i mlađe. Prvenstvo Hrvatske za kadete odigrava se po regularnim pravilima kao i za seniore/seniorke i juniore/juniorke s 11 igrača u svakoj ekipi; s trajanjem utakmice 4 x 15 minuta; na cijelom igralištu standardnih dimenzija, 91,40 x 55 m, dimenzije vrata 3,66 m širine i 2,14 m visine.

Tehničko- taktički elementi u trenaznom procesu u kategoriji kadeta:

1. ponavljanje i usavršavanje taktike igre 2:1 / 3:1 u ograničenom prostoru i bržim tempom trčanja bez loptice i trčanja s lopticom;
2. izvođenje slobodnog udarca nakon prekida *faula* s prelaskom u napadačku taktičku akciju, na liniji 22m, s obzirom da su najčešći prekidi u utakmici baš na toj liniji, liniji 22m udaljena od vrata ;
3. ponavljanje situacija *trokuta* na terenu s napadačima i srednjim igračima, koristeći prazne zone u prostoru dodavanjem loptice tim pozicijama igrača – ovu vrstu taktike prvo treba jasno objasniti na trenerskoj ploči, s naglaskom sudjelovanja svih igrača jednog sastava;
4. uvježbavanje različitih varijanti na različitim pozicijama u igri 3:2 i 3:3 na lijevoj i desnoj strani terena sa završnicom;
5. nadogradnja taktike korak po korak – uvježbavanje taktike kako igrati protiv više napadača - prvo uz prikaz na trenerskoj ploči, nakon toga na terenu;
6. kako reagirati nakon izgubljene loptice – važnost uloge svakog igrača u ekipi - „svi iza loptice“, trčanje unatraske s pogledom prema loptici, prikaz na terenu s naglaskom da se igrači što brže postavu u obranu;
7. uvježbavanje izlaska iz obrane koristeći srednje igrače: vraćanjem unatrag/ s mijenjanjem pozicija/ mjesta u terenu;

8. dugačko dodavanje iz obrane, po dubini terena (Slika 31), tzv. *dubinska igra* koja se objašnjava kao prijenos loptice s strane loptice na tzv. *pomoćnu stranu* dugačkim dodavanjem;
9. uvježbavanje obrane - izlazaka pod pritiskom napada, prvo polu aktivni pa aktivni napadačima;
10. uvježbavanje taktičkih kretanja pri *kaznenom korneru* – uvježbavanjem više kombinacija između napadača: izravnim pucanjem, akcijom lažnog udarca, dodavanjem igraču koji utrčava pokušavajući usmjeriti lopticu palicom prema vratima.

Slika 31. Prikazuje primjer dubinske igre te promjene sa strane loptice na pomoćnu stranu

S ovom kategorijom igrača **faza obrane** započinje s učenjem dva tipa obrane:

1. zonska obrana 1:3:1:3:3 (1 vratar, 3 obrambena igrača, 1 *libero* slobodan igrač, 3 srednja igrača i 3 napadača) s ciljem osvajanja loptice u slobodnim prostorima na linijama igrališta.
2. individualna obrana igrom 1:1, "svako-svog".

U **fazi napada** najčešće se primjenjuje taktika 4:3:3, tzv. defenzivna taktika:

1. taktika s uigravanjem napada koristeći prostor i igrače na linijama s ostvarivanjem brojčane nadmoći.
2. taktika u kojoj se koristi prazan prostor za dodavanje loptice prema dva srednja igrača (defenzivan napad) dok treći srednji igrač djeluje ofenzivno s napadačima, a s ciljem otvaranja prostora u daljnjem napadu.

7.6 Juniori/Juniorke

U kategoriji juniora/juniorke pravo nastupa imaju igrači od 20 godina i mlađi, igrači koji imaju manje od 15 godina moraju imati obavljen obavezan specijalistički sportski pregled. Kako u ovoj kategoriji mogu igrati igrači od 20 godina, mogli bismo reći da je ovo kategorija najbližnja seniorskoj, no s obzirom i na mlađu dob igrača i u ovoj kategoriji se igrači tehnički i taktički pripremaju, počinju stjecati iskustva nužna za seniorsku razinu igre. Utakmica traje 4 x 15 minuta, sa stankom od 5 minuta na poluvremenu i 2 minute između četvrtina.

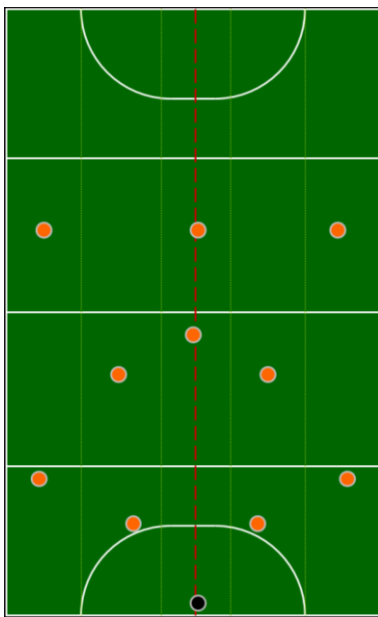
Tehničko-taktički elementi koji se provode u trenažnom procesu juniora:

1. igra 2:1 s prolaskom kroz centar - dodavanjima u ograničenom prostoru;
2. igra 2:2 s prolaskom kroz centar - dodavanjima u ograničenom prostoru;
3. igra 3:2 s igrom po pozicijama na desnoj i lijevoj strani terena s otvaranjem pozicije u pucačkom prostoru;
4. uvođenjem nadolazećeg igrača iz 2. i 3. linije, stvaranjem brojčane nadmoći u napadu;
5. stvaranjem brojčane nadmoći u sredini terena pri izlasku iz obrane - 4 obrambena igrača na 3 napadača - s jednim igračem više u sredini terena;
6. nadogradnja taktike korak po korak – uvježbavanje taktike kako igrati protiv više napadača- naglasak na primjenu tehničkih individualnih obrambenih elemenata;
7. kako reagirati nakon izgubljene loptice - ”*svi iza loptice*” - naglasak na još bržu reakciju nakon prekida i postavljanje u obranu;
8. smanjivati remeteće faktore koji usporavaju igru: pravilnim vođenju loptice, smanjenjem brojem kratkih dodavanja, dodavanja loptice unatrag i sl.;
9. uvježbavanjem napad kroz sredinu, kao nadogradnju na napad sa strana;
10. usavršavanje taktičkih obrambenih tehnika 1:1 (*ispikavanjem*, niskim blokom) - aktivnijim igračem u obrambeni i napadu;
11. usavršavanje taktičkih napadačkih tehnika 1:1 tzv. *3D* varke po tlu i po zraku*;
12. uvježbavanje taktičkih kretanja pri *kaznenom kornoru* – uvježbavanjem više kombinacija između napadača: izravnim pucanjem, akcijom lažnog udarca, dodavanjem igraču koji utrčava pokušavajući usmjeriti lopticu palicom prema vratima.

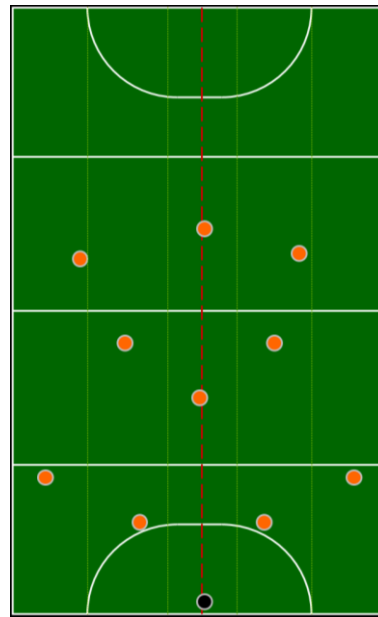
* 3D varke po zraku i tlu podrazumijevaju usavršeno znanje varki koristeći tzv. *nošenje* loptice na palici mijenjajući smjer kretanja lijevo-desno, naprijed-natrag.

U **fazi obrane** za ovu kategoriju primjenjuje se, usavršava i nadograđuje *zonska obrana* 1:3:1:3:3 (1 vratar, 3 obrambena igrača, 1 *libero* slobodan igrač, 3 srednja igrača i 3 napadača) na tri načina:

1. zonska obrana 1:3:1:3:3 s ciljem osvajanja loptice na linijama igrališta; igračima je cilj oduzeti lopticu na linijama igrališta i tako spriječiti protivnički napad;
2. zonska obrana 1:3:1:3:3 s ciljem osvajanja loptice u sredine igrališta; igračima je cilj oduzeti lopticu u sredini igrališta i tako spriječiti protivnički napad;
3. igra 1:1, "svatko-svog" U **fazi napada** najčešće se primjenjuje taktika 1:4:3:3, ofenzivna i defenzivna, taktika s uigravanjem napada koristeći prostor i igrače na linijama s ciljem ostvarivanja brojčane nadmoći.
4. taktika - u kojoj se koristi prazan prostor za dodavanje loptice prema dvojici srednjih igrača tzv. defenzivan napad dok treći srednji igrač djeluje ofenzivno prema napadačima - s ciljem otvaranja prostora u daljnjem napadu. (Slika 32.)
5. taktika - u kojoj se koristi prazan prostor za dodavanje loptice prema jednom srednjem igraču dok druga dva srednja igrača djeluju ofenzivno prema napadačima - s ciljem otvaranja prostora u daljnjem napadu. (Slika 33.)

Slika 32. Prikazuje pozicije igrača u defenzivnom napadu

Slika 33. Prikazuje pozicije igrača u ofenzivnom napadu

7.7 Seniori/seniorke

Za seniore/seniorke odnosi se pravilo da igrači koji nemaju navršenih 15 godina moraju uz redovan pregled imati i specijalistički pregled. U seniorskoj kategoriji dovodi se do automatizacije već usvojenih taktičkih znanja. Također, u ovoj kategoriji znanja igrača nadograđuju se novim taktičkim sustavima u napadu i obrani, a posebna pozornost usmjerena je na kondicijsku pripremljenost igrača.

8. ZAKLJUČAK

Hokej na travi je vrlo zanimljiva ekipna igra, ali nažalost, u Hrvatskoj, nedovoljno popularna kao što su nogomet, rukomet, odbojka ili košarka. U Zagrebu se klubovi intenzivno trude što bolje promovirati sport i motivirati djecu u školama da se zainteresiraju za ovaj sport. Treneri iz različitih klubova u dogovoru sa osnovnim školama pokušavaju animirati učenike podučavajući ih osnovama hokeja na travi u obliku izvannastavnih aktivnosti. Mali broj škola u gradu Zagrebu imaju umjetnu travu na školskom igralištu, većina škola ima betonsko igralište ili dvoranu što se odražava na težu provedbu i razvoj hokeja u školama. Ukoliko bi se škole prilagodile uvjetima za provedbu hokeja, kao što su školska igrališta s umjetnom travom zasigurno bi broj zainteresirane školske djece bio veći.

Upoznavajući čari hokeja na travi kroz izvannastavne aktivnosti veći broj djece se odlučuje na uključivanje u klupski sport. Tada započinje njihov primarno tehnički, a kasnije i taktički razvoj. Treniranjem u klubu povećava se broj sati učenja tehničkih i taktičkih elemenata te se uz igranjem utakmica najviše može prepoznati primjena naučenog znanja s treninga s obzirom da se radi o situacijskim uvjetima. U radu je objašnjen i opisan postupak tehničko-taktičkih elemenata u trenažnom procesu koji će poslužiti kao kvalitetna podloga za učenje ali i nadopunjavanje hokejskog znanja za sve buduće Kineziologe i trenere hokeja.

Tek nakon što su usvojili osnove tehnika vođenja primanja, dodavanja, kretanja po terenu, valja započeti s učenjem taktičkih elemenata, kasnije i taktičkih sustava. U najmlađoj dobnoj kategoriji mlađih pionira i mlađih pionirke započinje se s vrlo jednostavnim taktičkim elementima u napada poput savladavanja protivnika koristeći fintu ili varku, te u obrani na čuvanje jednog protivničkog igrača. Svaka kategorija zahtijeva "nadogradnju" prethodno naučenih tehničko-taktičkih elemenata kako bi u kategoriji juniora i seniora mogli savladati

taktičke sustave. Prije uključivanja igrača u sustav Prvenstva Hrvatske klubovi nerijetko međusobno organiziraju među školska natjecanja gdje se novi igrači/djeca početnici susreću s hokejskom igrom na svojim prvim utakmicama. U našoj zemlji Prvenstvo Hrvatske osmišljeno je tako da su igrači prema uzrastu podijeljeni u kategorije počevši s mlađim pionirima što znači da se od najranije dobi mogu uključiti u natjecanje. „Prvenstvo Hrvatske za sve kategorije, s obzirom na broj ekipa Natjecateljska godina počinje 1. (prvog) rujna tekuće a završava 30. (tridesetog) lipnja slijedeće godine. U vremenu od 1. srpnja do 30. kolovoza kalendarom natjecanja neće se predviđati službena natjecanja, osim klupskih turnira i reprezentativnih nastupa, a u izuzetnim slučajevima IO HHS može odobriti odigravanje stalnih natjecanja u tim terminima. Natjecateljska godina podijeljena je u jesensku i proljetnu sezonu za hokej na travi, te na zimsku sezonu za dvoranski hokej. Natjecanja u hokeju na travi i dvoranskom hokeju dva su potpuno odvojena natjecanja i ni u kojem slučaju ne mogu biti vezani.“ (Natjecateljski pravilnik HHS-a 2021)

Cilj diplomskog rada je informiranje svih zainteresiranih sadašnjih ali i budućih sportskih djelatnika o osnovnoj taktici u obranu i napadu te njenim tehničko-taktičkim elementima koji se razvijaju kroz školu hokeja na travi, te dalje kroz određene kategorije igrača, budući da je hokej na travi na našim prostorima nije još dovoljno razvijen. Osnovna znanja o sustavima taktike u obrani i napadu koji su detaljno opisani poslužiti će svakome kao osnovni stručni materijal o hokejskoj igri i taktici te njenim specifičnim dijelovima same hokejske igre kao što su i kazneni korneri napada i obrane.

9. LITERATURA

- Hanžek, N., Ručević, M. i Horvatin-Fučkar M. (2013). Strukturna analiza osnovnih elemenata tehnike u hokeju. U zborniku radova (ur. V. Findak) 22. Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske "Organizacijski oblici rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije". Zagreb: Hrvatski kineziološki savez. 433 – 437.
- Heimer, S. i Sporiš, G. (2016). Kineziološki podražaji i ukupna tjelesna aktivnost u zaštiti zdravlja i prevenciji kroničnih nezaraznih bolesti. In I. Prskalo i G. Sporiš, *Kineziologija* (pp. 171-190). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Hrvatski hokejski savez 2021. *Dokumenti Hrvatskog hokejskog saveza*. <http://hhs-chf.hr/ot-nama/dokumenti-i-obrasci>
- Kermeci R. (21.05.2017) Hokej na travi- povijest. *Sportilus*, <https://www.sportilus.com/sportopedia/hokej-na-travi-povijest>
- Klatt S., Noël B., Schwarting A., Heckmann L. i Frowin F. (2021) Adaptive Gaze Behavior and Decision Making of Penalty Corner Strikers in Field Hockey. *Frontiers in psychology*. 2021., 12:674511, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.674511>
- Lee I. (10.03.2021). Defending Systems, Pressing and Evolving Game Models. *Tactical Field Hockey*. <https://tacticalfieldhockey.wordpress.com/blog/>
- Lord F., B. Pyne D., Welvaert M. i Mara J. K. (2022). Field hockey from the performance analyst's perspective: A systematic review. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2022., 17(1) 220–232 DOI: 10.1177/17479541211008903.
- Međunarodna hokejska organizacija 2021. <https://www.fih.ch/news/hockey-and-technology-its-only-logical/>

Milanović D. (2013). *Teorija treninga*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Radan Ž. (1966). *Hokej na travi*. Zagreb: Sportska Štampa.

Radoslav.F (1952). *Hockey na travi*. Zagreb: Sportska stručna biblioteka.